

Sviatok premenenia Pána

„Božia sláva neviditeľné prítomná vo viditeľnom tele sa v okamihu premenenia viditeľne ukázala učeníkom" (sv. Gregor Palama), a „obnažilo sa jeho božstvo" (lit.). „Svetlo bolo Božstvo, ktoré sa na hore zjavilo učeníkom" (sv. Gregor Naziánsky). Otcovia zdôrazňujú, že pri premenení sa nezmenil sám Ježiš, ale len jeho výzor. Preto aj preklad gréckych textov do cirkevnej slovančiny, aby sa predišlo nedorozumeniu, používa radšej slovo „preobrazenie", zmena vzhľadu.

Text večierne konštatuje, že zjavenie Pánovho Božstva na hore Tábor nebolo dokonalé, lebo Pán popri zvestovaní veľkého tajomstva sa zároveň snažil uchrániť učeníkov pred stratou zraku a života, a ukázal im len toľko, čo boli schopné ich ľudské oči uniesť. »Poznám človeka, ktorého milostivý Pán navštívil svojou milosťou, a ak by sa ho Pán opýtal: 'Chceš, dám ti ešte viac milosti?', to by bezmocná duša v tele povedala: 'Pane, ty vidíš, že ak by si ešte pridal, nevydržím a zomriem'. Človek nemôže vydržať plnosť milosti. Tak aj učeníci na Tábore padli na tvár kvôli Pánovej sláve.« (sv. Silván). Pokiaľ Pánovo svetlo žiarilo slabšie, dalo sa vidieť. Keď zažiarilo silnejšie, stalo sa pre učeníkov neviditeľným, stalo sa mrakom, o ktorom aj sv. Písmo hovorí ako o mieste prebývania Boha.

Zjavenie sa Mojžiša a Eliáša je podľa Theofylakta v prvom rade jasnou odpoveďou, že Ježiš nie je Mojžiš ani Eliáš, ako si to mnohí ľudia mysleli. Ich družný rozhovor s Ježišom je zároveň svedectvom o tom, že Ježiš si „dobro rozumie" so svätou židovskou Tradíciou, čiže Zákomom (zosobneným v Mojžišovi) a Prorokmi (predstavovanými Eliášom). Svedčia, že Ježiš je ten, kto kedysi cez nich hovoril, on je ten, koho predpovedali a na koho čakali, on je pôvodcom aj naplnením Zákona a Prorokov. Keďže Mojžiš zomrel, ale Eliáš bol vzatý do neba, títo dvaja muži sú zároveň symbolom toho, že Ježiš je Pánom nad živými aj mŕtvymi (lit.).

Starozákonné čítania, ktoré sa v byzantskom obrade čítajú v predvečer sviatku, nám prezrádzajú ďalší dôvod, prečo sa s Ježišom ukázali Mojžiš a Eliáš. Obaja totiž mali podobnú skúsenosť videnia Božej slávy, ako teraz učeníci na Tábore. Najprv (Ex 24,12-18) počúvame o Mojžišovi na Sinaji, zahalenom oblakom Božej slávy. Theofylakt si všimá, že sinajský oblak bol tmavý, zahalil vrch Sinaj aj s Mojžišom, zatiaľ čo táborský

oblak je oblakom svetla. To je obraz toho, že Mojžišov zákon bol iba tieňom tej skutočnosti, ktorá sa teraz otvorene zjavila v Kristovi. Na Táboře sa odkrylo doteraz pre ľudí zahalené tajomstvo Boha, ktorý sa stal človekom. V druhom čítaní (Ex 33,11-4,9) si Mojžiš praje vidieť Božiu slávu. Smie sa však pozrieť na Boha iba „odzadu“, nemôže vidieť jeho tvár. To sa stáva možným až teraz na Táboře, lebo Boh sa stal človekom. Nakoniec sa číta o Eliášovom stretnutí Boha (1.Král' 19,4-16), ktorý nebol v búrke, zemetrasení ani ohni, ale v hlase jemného vánku. Teraz na Táboře tento jemný hlas otcovsky prehovoril: Toto je môj Syn, v ktorom mám zaľúbenie. Kedysi Eliáš a teraz aj Peter svedčia o dôležitej veci: stretnutie s Bohom pôsobí pokoj a blaženosť.

Obaja proroci sa s Ježišom rozprávali o tom, čo ho čaká v Jeruzaleme. Evanjelisti nezaznamenali obsah tohto rozhovoru, pretože dôležitejší než slová je život týchto prorokov. Nie slovami, ale svojím konaním kedysi dávno v predobrazoch už povedali to, čo má teraz Ježiš vykonať. Mojžiš vyviedol Izraelitov z egyptského otroctva, čo je obrazom toho, že Ježiš vyvedie tých, ktorí mu veria, z otroctva hriechu. V tejto súvislosti je zaujímavé, že v gréckom texte evanjelia je pre Ježišov výstup do Jeruzalema použité práve slovo „exodos“. Podobne, keď Izraeliti bojovali s Amalekvcami, celý boj stál na Mojžišových rukách zdvihnutých k nebu. To je obrazom nášho boja s hriechom, ktorý stojí na Kristových rukách pozdvihnutých k nebu ramenom kríža. Eliáš kedysi vzkriesil syna Sareptskej vdovy tým, že sa v modlitbe trikrát nad neho sklonil. Tak má teraz Ježiš vzkriesiť ľudské pokolenie, keď sa k nemu na tri dni skloní do smrti. Títo proroci, predobrazy zo Starého zákona, sa teraz stretávajú s tým, ktorý ich má naplniť.

Pánovo premenenie malo veľký význam práve v tom, že malo učeníkov pripraviť na veľkonočné udalosti. Učeníci „videli jeho slávu, aby vtedy, keď uvidia jeho ukrižovanie, pochopili, že sa dobrovoľne vydáva utrpeniu, a aby hlásali vtedy svetu, že on je naozaj Otcovo Svetlo“ (lit.). Ešte kým Peter hovoril, zostúpil svetelný oblak a prehovoril Otec, ktorého slová Theofylakt parafrázuje: „Toto je môj milovaný syn, ... poslúchajte ho a verte mu aj vtedy, keď ho budú pribíjať na kríž.“ Keď sa videnie skončilo, ostal Ježiš sám, bez nádejnej „ochranky“, a tak jasne zamietol Petrovu ponuku. Odchod Mojžiša a Eliáša symbolizuje tiež stiahnutie sa Zákona a Prorokov do úzadia, aby pustili k slovu predpovedaného Mesiáša.

Druhá rovina, v ktorej sa môžeme zamýšľať nad udalosťou Pánovho premenenia, je hľadanie poučenia pre náš život a vzorov pre naše konanie. Ako troch učeníkov, tak aj nás Ježiš chce viesť na horu, aby sme tam spolu s ním prebývali v modlitbe. Peter je ten, ktorý miluje, Ján je ten, ktorý je milovaný, a Jakub zasa vyniká horlivosťou (bol prvým z apoštolov, ktorý položil život za Pána). Tak aj my musíme vystupovať hore s láskou k Bohu, s vedomím, že sme ním milovaní, a s horlivosťou pripravenou dať Bohu a pre Boha celý svoj život.

Výstup na horu symbolizuje vzdialenie sa od prízemnosti a hovorí o námahe, ktorá je s tým spojená. Text liturgie nás bez servítky na ústach vyzýva: „Vstávajte, lenivci - myšlienky mojej duše, ktoré stále hľadáte dolu do zeme, zoberte sa a pustite sa do výšin božského výstupu! Pridajme sa k Petrovi a Zebedejovcom a spolu s nimi dosiahneme horu

Tábor!" Theofylakt upozorňuje, že bez odpútania sa od zeme nie je možné dosiahnuť videnie Božích vecí, videli by sme len Mojžiša a Eliáša, čiže slová Písma, ale nie toho, o kom hovoria.

Odmenu za výstup bolo pre učeníkov videnie Pánovho premenenia, keď z jeho ľudského vzhľadu zažiarilo jeho božstvo, a tak ho pravdivo spoznali. Podobne pre nás bude odmenou za našu námahu videnie Boha v mnohých, na prvý pohľad všedných veciach a udalostiach, úplný a pravdivý pohľad na svet. Theofylakt tu rozlišuje dva stupne. Pánovu tvár vidí človek, ktorý má Boží pohľad na veci a svojím životom jasne odráža Božiu myseľ. Ak navyše dokáže tento pohľad sformulovať do jasných slov, potom vidí aj Pánov odev, lebo slová sú odevom myšlienok. Najdôležitejšie na našom modlitbovom výstupe je však to, že Boh, ktorého inokedy spoznávame v jeho skutkoch, sa nás teraz priamo dotýka, zaplavuje nás svetlom svojho božstva a naplňa ním naše srdcia.

Petrove slová sú vyjadrením postoja mladého kresťana, ktorý sa chce naveky zmocniť nádhernej chvíle s Pánom a nechce počuť o kríži. Je to večné pokušenie hľadať Boha len pre blaženosť z jeho blízkosti a nevidieť cieľ, ku ktorému nás chce priviesť a ku ktorému sa ide aj cez kríž.

Videnie Pánovho premenenia bolo pre učeníkov mimoriadnym zážitkom, pri ktorom sa neviditeľný Boh dal vidieť ich očiam ako svetlo. To neznamená, že môžeme Boha jednoducho stotožniť so svetlom. Je to spôsob, akým sa ukázal ich vnímaniu. Svedectvá Božích ľudí z celej histórie hovoria, ako sa Boh znova a znova dáva poznať aj telesným zmyslom človeka, aby tak povzbudil jeho vieru alebo svedčil o nejakej pravde, aby premenil vnútro toho človeka alebo spôsobil zlom v jeho živote. „Keď chce Pán potešiť smútiacu dušu, dáva jej radosť, slzy, dojatie, pokoj duše aj tela, a niekedy aj sám seba zjavuje duši.“ (sv. Silván). Tak čítame napríklad o horiacom kríku, v ktorom sa Boh ukázal Mojžišovi, o oblačnom a ohnivom stĺpe, ktorým Boh viedol Izraelitov na úteku z Egypta, či o Pánovom svetle, ktoré zo Šavla urobilo Pavla. Byzantskí mnísi z hesychastického prúdu svedčia o videní nestvoreného táborského svetla počas svojej modlitby.

Nie vždy môže človek pri takomto zážitku len „nezúčastnene“ pozeráť na svetlo. „Ten, kto vidí Božské Svetlo, je ním prestúpený skrz naskrz, takže jeho telo žiari tou slávou, ktorú nazerá“ (Kallistos Ware). „Duša, ktorá je uznaná za hodnú mať účasť na oslepujúcej jasnosti Ducha, je týmto nepopísateľným jasom osvecovaná ... Niet v nej nič temného, je svetlom, duchom a schopnosťou nazeráť. Všetko v nej je jasné a prosté, lebo je rozsvietená Kristovým svetlom, ktorý si v nej učinil svoj príbytok.“ (Makarios Egyptský). Zdá sa, že nie náhodou sa svätci zobrazujú so svätožiarou. Pohľad na Boha rozpaľuje celého človeka, ako píše žalmista: Kto bude na neho hľadieť, bude žiariť (Ž 34,6). Tak žiarila Mojžišova tvár, keď zostúpil z hory Sinaj, podobne tvár sv. Štefana pred veľradou žiarila ako tvár anjela. Podľa príbehov púštnych otcov abba Arsenios v modlitbe vyzeral ako plameň ohňa, a pohľad na abbé Pamva bol neznesiteľný pre slávu, čo vyžarovala z jeho tváre. Cela sv. Kolumbána z Írska každú noc žiarila veľkým svetlom a zázračné svetlo spočívalo na ňom, kamkoľvek kráčal. Mohli by sme takto pokračovať vo

vymenovávaní žiariacich tvári až do dnešných dní. Nádherná je príhoda z minulého storočia: Keď sa Nikolaj Motovilov modlil spolu so sv. Serafimom Sarovským, musel odvrátiť pohľad, lebo svätcova tvár sa rozžiarila neznesiteľným svetlom. Sv. Serafim odvrátil zrak tiež, lebo rovnakým svetlom sa rozžiarila aj tvár „obyčajného“ človeka Motovilova.

V Pánovom premenení spoznáваме aj to, čo je človek a k čomu je povolany. Ježiš sa premenil, „aby zjavil prvotnú nádheru človeka“ (lit.), „nepremenil sa pre seba, ale kvôli nám, ľuďom, aby nám ukázal budúce premenenie ľudskej prirodzenosti“ (sv. Proklos). Toto premenenie sa však začína už teraz: „Milosť Svätého Ducha robí každého človeka podobným na Pána Ježiša Krista ešte tu na zemi“ (Silván Athoský).

Podľa sv. Atanáza, keďže Kristus vzal na seba našu prirodzenosť, všetko, čo sa s ním udialo, udialo sa s nami, stačí, aby sme do tejto skutočnosti vstúpili. V liturgii sviatku spievame: „Dnes Kristus na hore Tábor premenil sčernalú Adamovu (teda aj našu) prirodzenosť, osvietil ju a urobil bohom, pretvoril ju do slávy a svetla svojho božstva.“ Ježišovo premenenie je ukázkou a zároveň počiatkom nášho vlastného premenenia. Jeho skryté božstvo zažiarilo v sláve, aby Boh, ktorý prebýva v našom vnútri, žiaril aj z nás, podľa slov sv. Makaria: „Ako bolo Pánovo telo oslávené, keď vystúpil na horu a bol premenený Božou slávou a jeho nekonečným svetlom, tak aj telá svätých sú oslávené a žiaria.“ Ježiš hovorí v modlitbe za Cirkev: „Slávu, ktorú si mi dal, dal som im.“ To sv. Makarios komentuje: „Ako mnohé lampy sú zapalované jedným plameňom, tak aj telá svätých, ktorí sú v Kristovi, musia byť tým, čím je on, ničím iným. Naša ľudská prirodzenosť je premieňaná Božou mocou a zapalovaná ohňom a svetlom.“

„Oheň milosti zapálený Svätým Duchom v srdciach kresťanov z nich robí sviece planúce pred Božím Synom“ (V. Lossky). Obraz ohňa a svetla je asi najlepší symbol pre vyjadrenie Božej prítomnosti v nás. Keď nás Ježiš nazýva svetlom sveta, ktoré nemá byť skryté pod mericou, hovorí tým, že máme byť Božou prítomnosťou vo svete, ktorá sa nedá utajiť.

Na Táboře zaznieva aj nad nami Otcov hlas: „Toto je môj milovaný syn, v ktorom mám zaľúbenie“. Prvýkrát tento hlas zaznel, keď sme v Kristovi absolvovali krst v Jordáne, na znak nášho prijatia za Božie deti. Teraz ten hlas zvestuje naše skutočné pretvorenie na Božích synov a dcéry.

Nakoniec stojí za to poznamenať, že pri premenení sa Ježišova ľudská prirodzenosť nestratila ani nezahalila. „Keď počuješ o Pánovom premenení, nemysli si, že zo seba zložil telo. Ono ostalo vo svojej podobe, veď počuješ o jeho tvári a odeve. On sa iba stal svetlejším, keď z neho trochu zažiarilo božstvo“ (bl. Theofylakt). Premenenie neznamená potlačenie toho, čo je v nás ľudské, ale naopak, očistenie a správne osvetlenie, v ktorom plne vynikne jeho krása.

Príďte, vystúpme na Pánovu horu, do domu nášho Boha, a uvidíme slávu jeho premenenia, slávu Jednorodného z Otca. Vo svetle prijmime svetlo, aby sme s pozdvihnutým duchom na veky ospevovali jednopodstatnú Trojicu, (lit.)zdroj :

http://www.ikona.sk/komentare/Premenenie_Pana.htm

Farské oznamy

Sviatky Premenia Pána a Zosnutia presvätej Bohorodičky – premenenie Pána budeme sláviť 6.8. s požehnaním ovocia a s myrovaním. Ovocie si prosím prineste. **V sobotu 15.8. je prikázaný sviatok zosnutia Presvätej Bohorodičky svätá liturgia nebude, ale ak by sa situácia zmenila dám vedieť v nedeľu 9.8. čas svätej liturgie.**

Zmena svätých liturgií – v utorok 4.8. a vo štvrtok 13.8. sväté liturgie nebudú. Svätú liturgiu 11.8. budeme sláviť vo farskej kaplnke.

Dovolenka – od 12.8 do 19.8. som na dovolenke. V prípade nutnosti oslovte kňazov v okolí prípadne našu farnosť v Bratislave. Zastupovať ma bude o.Gabriel Dzvoňár.

Časopis Slovo – nezabudnite si vyzdvihnúť v sakristii chrámu časopis Slovo.

Dar na farnosť - r. Kenížová 50 eur. Pán Boh odmeň.

Farský účet – číslo farského účtu: SK06 1111 0000 0010 5170 0001

Gréckokatolícka cirkev Trnava – rímskokatolícky kostol svätej Heleny Liturgický program

<i>Deň</i>	<i>čas</i>		<i>Intencia</i>	<i>kde</i>
Štvrtok 6.8. <i>Sväté premenenie nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista</i>	17³⁰	Svätá liturgia požehnanie ovocia myrovanie	+Anna	Kostol sv. Heleny
Nedeľa 10. týždňa po Päťdesiatnici 9.8. <i>Svätá prepodoná mučeníca Paraskeva</i>	07³⁰	Svätá liturgia		Piešťany
	10⁰⁰	Svätá liturgia	za farnosť	Kostol sv. Heleny

Utorok 11.8. <i>Svätý mučeník Euplos</i>	17³⁰	Svätá liturgia	+Anna	Kaplnka na fare
Nedeľa 9. týždňa po Päťdesiatnici 16.8 <i>Poprazdenstvo</i> <i>zosnutia</i>				č
	10⁰⁰	Svätá liturgia		Kostol sv. Heleny

*Pre vnútornú potrebu farnosti vydáva : Gréckokatolícka cirkev, farnosť Trnava, M. Koperníka
 32, 917 01 Trnava, o. František Fedorišin , farár, mobil 0911 711 304.*